

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMŲ
„DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2004 M. KOVO 22 D. NUTARIMO NR.
309 „DĖL NELAIMINGŲ ATSTITIKIMŲ DARBE IR PROFESINIŲ LIGŲ SOCIALINIO
DRAUDIMO IŠMOKŲ NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO (toliau
– Projektas Nr.1), „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2001 M. SAUSIO 25
D. NUTARIMO NR. 86 „DĖL LIGOS IR MOTINYSTĖS SOCIALINIO DRAUDIMO
IŠMOKŲ NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO (toliau – Projektas
Nr.2), „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2007 M. BALANDŽIO 25 D.
NUTARIMO NR. 435 „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS APDRAUSTŲJŲ VALSTYBINIU
SOCALINIU DRAUDIMU IR VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO IŠMOKŲ
GAVĖJŲ REGISTRO STEIGIMO, JO NUOSTATŲ PATVIRTINIMO IR VEIKLOS
PRADŽIOS NUSTATYMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO (toliau – Projektas Nr. 3), „DĖL
LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2018 M. SAUSIO 3 D. NUTARIMO NR. 27
„DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS INFORMACINIŲ IŠTEKLIŲ
VALDYMO ĮSTATYMO ĮGYVENDINIMO SAUGIOJO VALSTYBINIO DUOMENŲ
PERDAVIMO TINKLO VALDYMO SRITYJE“ PAKEITIMO“ PROJEKTO (toliau –
Projektas Nr.4), „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2018 M. VASARIO 7
D. NUTARIMO NR. 126 „DĖL BUHALTERINĖS APSKAITOS TVARKYMO IR
PERSONALO ADMINISTRAVIMO FUNKCIJŲ ATLIKIMO CENTRALIZUOTAI“
PAKEITIMO“ PROJEKTO (toliau – Projektas Nr.5), „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS 2008 M. BALANDŽIO 24 D. NUTARIMO NR. 358 „DĖL MINISTERIJŲ,
VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS, VYRIAUSYBĖS ĮSTAIGŲ IR ĮSTAIGŲ PRIE
MINISTERIJŲ, KITŲ VALSTYBĖS INSTITUCIJŲ IR ĮSTAIGŲ SĄRAŠO PAGAL
GRUPES PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO (toliau – Projektas Nr. 6), „DĖL
LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2011 M. GEGUŽĖS 25 D. NUTARIMO
NR.602 „DĖL ATLYGINIMO UŽ DUOMENŲ TEIKIMĄ IŠ VALSTYBINIO SOCIALINIO
DRAUDIMO FONDO VALDYBOS PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO
MINISTERIJOS TVARKOMŲ REGISTRŲ IR INFORMACINĖS SISTEMOS
NUSTATYMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO (toliau – Projektas Nr.7), „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2015 M. RUGPJŪČIO 26 D. NUTARIMO NR. 903 „DĖL
LIETUVOS RESPUBLIKOS ASMENŲ, KURIEMS UŽ DARBĄ APMOKAMA IŠ
VALSTYBĖS AR SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO LĖŠŲ, DĖL EKONOMIKOS KRIZĖS
NEPROPORCINGAI SUMAŽINTO DARBO UŽMOKESČIO (ATLYGINIMO) DALIES
GRAŽINIMO ĮSTATYMO ĮGYVENDINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO (toliau –
Projektas Nr.8) IR „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2004 M.
BALANDŽIO 28 D. NUTARIMO NR. 487 „DĖL PROFESINIŲ LIGŲ TYRIMO IR
APSKAITOS NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO (toliau –
Projektas Nr. 9; toliau kartu – Projektai)
(TAP-20-1413 – 20-1421) (TAIS Nr. 20-9503(2))**

2020-08-26 Nr.NV-2352

Vilnius

Įvertinę Projektų atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Atkreipiame dėmesį, kad **Projektu Nr.1** keičiant Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokų nuostatus (toliau – Nuostatai) siūloma daug redakcinių pakeitimų, kuriuos įvertinus, vadovaujantis Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 „Dėl Teisės aktų

projektų rengimo rekomendacijų patvirtinimo“ (toliau – Rekomendacijos) 83 punktu, keičiamas nutarimas turi būti dėstomas nauja redakcija.

2. Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo 7 straipsnyje yra nustatyta, kad draudžiamaisiais įvykiais nepripažįstami nelaimingi atsitikimai darbe, pakeliui į darbą ar iš darbo arba nustatytos profesinės ligos, kuriuos ištyrus nustatoma, kad jie neatitinka šio įstatymo 6 straipsnyje nustatytų sąlygų. **Projektu Nr. 1** teikiamais pakeitimais (Projekto Nr.1 1.2, 1.3, 1.5, 1.6, 1.7, 1.9, 1.12, 1.41 ir kiti papunkčiai) siūloma papildyti Nuostatuose nustatytą reguliavimą dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų *pripažinimo draudžiamaisiais įvykiais* nuostata dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų *nepripažinimo draudžiamaisiais įvykiais*, pateikiant fragmentišką reguliavimą ir sudarant neaiškumą, ar tai būtų skirtingos procedūros, pradėtos skirtingu tikslu, ar visgi nepripažinimas draudžiamuoju įvykiu būtų procedūros, tiriant nelaimingą atsitikimą darbe ar profesinės ligos pripažinimo draudžiamuoju įvykiu, rezultatas, kai tyrimo eigoje būtų nustatoma neatitiktis Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo (toliau – Įstatymo) 6 straipsnyje nustatytoms sąlygoms bei 7 straipsnyje nurodytos aplinkybės. Siekiant aiškumo, būtų tikslinga peržiūrėti Projektu Nr.1 siūlomus pakeitimus nurodytu aspektu, kartu įvertinant ir siūlomo reguliavimo pakankamumą bei atitikimą Įstatymo, pavyzdžiui, 6 straipsnio 7 dalies, nuostatomis.

3. Keičiamų Nuostatų 10 punkto pakeitimo antroje pastraipoje, atsižvelgiant į Nuostatų 14 punkte nustatytą reguliavimą, siūlome nuostatą „pagal Nuostatų 14 punktą gauna papildomus dokumentus“ keisti nuostata „gauna Nuostatų 14 punkte nurodytus papildomus dokumentus“. Ši pastaba atitinkamai taikytina ir Nuostatų 12 punkto pakeitimui.

4. Keičiant Nuostatų 11 punktą, siūlome peržiūrėti nuostatą „Fondo valdybos teritorinis skyrius pagal asmens deklaruotos gyvenamosios vietos adresą“ įvertinant tikslingumą susieti su konkrečiu asmens deklaruotos gyvenamosios vietos adresu (ar taikymo atveju nebūtų pakankama susieti su asmens deklaruota gyvenamąja vieta). Be to, siekiant sistemiškumo bei tikslumo, siūlome kartu tikslinti ir Nuostatų 52 punkto pakeitimą, o taip pat tarpusavyje derinti **Projekto Nr.9** pakeitimą, kuriuo nustatoma taisyklė, kad ūmios profesinės ligos atveju būtų pranešama Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau - Fondo valdyba) teritoriniam skyriui pagal asmens gyvenamąją vietą, nenurodant, ar tai būtų asmens deklaruota ar faktinė gyvenamoji vieta.

5. Keičiant Nuostatų 12 punktą, siūlome formuluotėje patikslinti nurodytų aktų pavadinimus (jei teikiama nuoroda į Nuostatų 14 punktą), ir vietoj žodžio „atvejo aplinkybės“ įrašyti „įvykio aplinkybės“ (atitinkamai ši nuostata tikslintina ir Nuostatų 16 punkto pakeitime).

6. Keičiant Nuostatų 16 punktą, pirmoje pastraipoje teikiama nuoroda į Įstatymo 6 ir 7 straipsniuose nustatytas svarbias aplinkybes, nors 6 straipsnyje yra nustatomos *sąlygos*, kurioms esant įvykę įvykiai pripažįstami draudžiamaisiais. Siūlome tikslinti vertinamą nuostatą, atsisakant joje ir perteklinio vertinamojo pobūdžio žodžio „svarbios“ vartojimo.

7. Keičiamoje Nuostatų 24 punkto formuluotėje turėtų būti įvertinta galimybė nustatyti, kad duomenys ar dokumentai galėtų būti ne tik pateikiami, bet ir gaunami paties Fondo valdybos teritorinio skyriaus, kai jie yra oficialiai paskelbti, pavyzdžiui, stichinės nelaimės paskelbimo atveju ar pan. Ši pastaba atitinkamai taikytina ir **Projekto Nr.2** 2.8 papunktyje siūlomam pakeitimui.

8. Keičiamoje Nuostatų 25 punkto formuluotėje siūlome pateikti konkrečią nuorodą į Vyriausybės patvirtintą nutarimą (Rekomendacijų 15.2 papunktis).

9. Siūlomoje Nuostatų 30¹ punkto nuostatoje, siekiant aiškumo dėl skaičiuojamo laikotarpio, turėtų būti sukonkretinta nuoroda į Įstatymo 19 straipsnį ir jame nustatytus laikotarpius. Taip pat tiklinga papildomai pagrįsti bei įvertinti Nuostatų 30¹ punkto antrosios pastraipos nuostatą ir joje siūlomos asmens vidutinių mėnesio draudžiamųjų pajamų netekto darbingumo periodinei kompensacijai apskaičiuoti taisyklės nustatymo tikslingumą, kai netekto darbingumo periodinė kompensacijai apskaičiuoti Įstatymo 20 straipsnio 2 dalyje nustatyta formulė, kurioje taikomi koeficientai apibrėžti (jų skaičiavimas) Įstatymo 3 straipsnyje.

10. Įvertinus siūlomus Nuostatų 43, 44, 47 punktų pakeitimus dėl švietimo įstaigų išduodamų pažymų apie mokymąsi pateikimo, pastebime, kad juose turėtų būti nustatoma išimtis ir dėl Nuostatų 58 punkto taikymo, išskyrus atvejus, kai mokomasi užsienio valstybių švietimo įstaigose. Be to, siekiant dėstymo glaustumo, siūlytina nekartoti to paties reguliavimo ir, viename punkte apibrėžus reikalavimus pažymos turiniui, kituose teikti nuorodą į juos.

11. Vertinant siūlomą Nuostatų 48 punkto pakeitimą dėl besikreipiančių dėl vienkartinės draudimo išmokos apdraustajam mirus žinomų duomenų apie kitus šeimos narius nurodymo, pastebime, kad nuostatos pobūdis suponuoja prieštaravimą: siūloma nustatyti, kad asmenys turi nurodyti *jiems žinomus duomenis*, tačiau nustatomi nurodytini duomenys, kurie nebūtinai turėtų būti žinomi kitiems šeimos nariams, pavyzdžiui, faktinės gyvenamosios vietos adresas. Siūlome tikslinti teikiamą formulotę.

12. Siekiant aiškumo, Nuostatų 52 punkto pakeitime siūlytina atskleisti nuostatos „tiesiogiai“ esmę, įsivesti trumpinį ar pan., nes priešingu atveju, sudaromas neaiškumas dėl jos taikymo (ar turimas mintyje prašymo pateikimas ne per atstovą, ar turimas mintyje atvykimas į Fondo valdybos teritorinį skyrių ar pan.).

13. Siūlome atsisakyti keičiamų Nuostatų 57 punkto pirmojo sakinio nuostatos kaip savaime suprantamos, tad neturinčios teisinės reikšmės.

14. Siūlome įvertinti tikslingumą papildyti Nuostatų 58 punkto nuostatą, nustatant ne tik valstybės, bet ir žinybinius registrus, valstybės ir savivaldybės informacines sistemas.

15. Atsižvelgiant į siūlomus Nuostatų 72 ir 73 punktų pakeitimus bei pereinamojo laikotarpio nuostatų taikymo laikotarpį (nuo 2017 m sausio 1 d.), siūlome papildomai įvertinti jų aktualumą 2021 metais, numatant vėlesnį jų pripažinimo netekusiomis galios terminą. Pastebime, kad Nuostatų 73 punkte teikiama nuoroda į Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto pakeitimo įstatymo 3 straipsnio 23 dalį jau yra praradusi aktualumą, todėl klaidinanti. Be to, vertinamas reguliavimas turėtų būti peržiūrėtas tikslinant Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statute apibrėžtų sąvokų vartojimą, pavyzdžiui, vidaus tarnybos sistemos pareigūnas (apima ne tik Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro valdymo srities statutinės įstaigas), nuostata „vidaus reikalų statutinė įstaiga“ keistina nuostata vidaus reikalų ministro valdymo srities statutinė įstaiga“. Atkreipiame dėmesį ir į tai, kad jei būtų atsisakoma pareigūnams ir kariams taikomo pereinamojo laikotarpio nuostatų, preambulėje būtų tikslinga atsisakyti ir nuorodos į Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 65, 66, 67, 68, 70 ir 72 straipsnių pakeitimo įstatymą.

16. **Projekto Nr.2**, keičiant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 25 d. nutarimu Nr.86 „Dėl Ligos ir motinystės socialinio draudimo išmokų nuostatų patvirtinimo“ patvirtintus Ligos ir motinystės socialinio draudimo išmokų nuostatus, siekiant taikymo aiškumo, šių nuostatų 5 punkto pakeitime (**Projekto Nr.2** 2.3 papunktis), būtų tikslinga aiškiai apibrėžti subjektų ratą nurodytą išimtyje ir atskleisti nuostatos „ir kitiems asmenims“ turinį.

17. **Projekto Nr. 2** 2.9 papunktyje teikiant Ligos ir motinystės socialinio draudimo išmokų nuostatų 39 punkto pakeitimą, siūlytina svarstyti galimybę pateikti nuorodą į keičiamų nuostatų 38 punkte nustatytą reguliavimą dėl pateisinamų priežasčių nustatymo, vengiant tapačių nuostatų dubliavimo.

18. **Projekto Nr. 3**, kuriuo keičiami Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybiniu socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registro nuostatai (toliau – Registro nuostatai), siūlome antrojoje pastraipoje nurodytame Registro nuostatų pavadinime vietoj žodžio „gavėjo“ įrašyti žodį „gavėjų“.

19. Siekiant nuostatos taikymo aiškumo, **Projekto Nr.3** 2 punkte teikiamą Registro nuostatų pakeitimą siūlome tikslinti, apibrėžiant, kokius papildomus valstybinį socialinį draudimą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytus duomenis bei dokumentus, pagal kuriuos nustatoma teisė į valstybinį socialinį draudimą valstybės lėšomis, turėtų pateikti neįgalūs asmenys prižiūrintys ar slaugantys asmenys, jei atitinkami duomenys ir informacija nėra gauti pagal duomenų teikimo sutartį.

20. **Projekto Nr.3** 3 punkte teikiamame pakeitime pateikta nuoroda į Registro nuostatų 82 punktą yra klaidinanti, nes minėtas punktas reguliuoja prašymų dėl kompensacijos už ypatingas darbo sąlygas skyrimo pateikimą, analogiškas reguliavimas yra nustatytas ir šių nuostatų 81 punkte. Siekiant nuostatų aiškumo, siūlome patikslinti siūlomą Registro nuostatų 82¹ punkto formuluotę, atskleidžiant, kokių aspektu taikytinas 82 punktas (prašymo pateikimo būdai, prašymo turinys ir teiktini duomenys ar pan.) arba pildyti vertinamą nuostatą trūkstamu reguliavimu.

21. **Projekto Nr.3** 6 punkte dėstomu pakeitimu siūloma nustatyti, kad Apdraustųjų valstybiniu socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registro duomenys būtų teikiami neatlygintinai visiems viešojo administravimo subjektams jų tiesioginėms funkcijoms atlikti, tokiu būdu išplečiant subjektų, gaunančių neatlygintinai registro duomenis, ratą. Pastebime, kad vadovaujantis 2020 m. rugsėjo 1 d. įsigaliosiančia Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme nustatyta viešojo administravimo subjekto sąvoka, šia teise galėtų naudotis „valstybės institucija ar įstaiga, savivaldybės institucija ar įstaiga, pareigūnas, valstybės tarnautojas, valstybės ar savivaldybės įmonė, viešoji įstaiga, kurios savininkė ar dalininkė yra valstybė ar savivaldybė, asociacija, regiono plėtros taryba, šio įstatymo nustatyta tvarka įgalioti atlikti viešąjį administravimą“. Atsižvelgiant į nustatomą subjektų ratą, siūlome papildomai įvertinti teikiamą pakeitimą ir nuostatos „tiesioginėms funkcijoms atlikti“ pakankamumą, jos taikymo visiems viešojo sektoriaus subjektams aiškumą bei įgyvendinimo (pavyzdžiui, kaip vyktų funkcijų priskyrimas tiesioginėms funkcijoms, koks subjektas tai vykdytų, koku būdu ar kokiomis priemonėmis būtų užtikrinamas nuostatos įgyvendinimas (pavyzdžiui, kad ir regionų plėtros tarybos, asociacijų veiklos atveju ir pan.) galimybes. Ši pastaba atitinkamai taikytina ir **Projektui Nr.7**.

22. Teikiant **Projektą Nr.7**, būtų tikslinga tikslinti ir keičiamo nutarimo preambulę, patikslinant praradusią aktualumą nuorodą į Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 12 straipsnio 5 dalį.

23. Atkreipiame dėmesį, kad **Projektu Nr.8** keičiant Valstybinio socialinio draudimo išmokų ir valstybinių pensijų, kurių dydis priklausė nuo neproporcingai sumažinto darbo užmokesčio (atlyginimo), neišmokėtos dalies apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarkos aprašą (toliau – Aprašas), kartu turėtų būti keičiamas ir Aprašo 2 punktas, patikslinant jame pasikeitusį Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatymo pavadinimą, socialinio draudimo pensijų bei nurodytų išmokų pavadinimus. Siūlome šiuo pakeitimu pildyti Projektą Nr.8.

24. **Projektu Nr.9** teikiamas pakeitimas turi būti suderintas su **Projekte Nr.1** teikiamu pakeitimu, įvertinant, ar šiuo atveju neturėtų būti nustatyta išimtis pareigūnams, kariams ar atliekantiems alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą asmenims dėl jų profesinių ligų klausimų nagrinėjimo priskyrimo nagrinėti Fondo valdybos Vilniaus skyriui.

25. **Projektu Nr.9** teikiamame pakeitime, atsižvelgiant į keičiamų Profesinių ligų tyrimo ir apskaitos nuostatų 5 punkte įvestą trumpinį, vietoj žodžio „asmens“ turėtų būti įrašytas žodis „darbuotojo“.

26. **Projektu Nr.9** teikiamame pakeitime siūlytina peržiūrėti trumpinio „Fondo valdybos teritorinis skyrius“ įvedimą. Pastebime, kad atlikus pakeitimus, įvedamas trumpinys susiejamas su asmens gyvenamąją vietą (faktinė ar deklaruota?), todėl svarstytinas tokio trumpinio įvedimo tikslingumas ir jo taikymas kitų Profesinių ligų tyrimo ir apskaitos nuostatų punktų (8, 9, 13 ir kt. punktų) atžvilgiu. Siūlome įvertinti, ar tikslinga nustatyti, nepaliekant galimybės Fondo valdybai spręsti dėl veiklos organizavimo, kad visais atvejais, pavyzdžiui, tiriant ūmių profesinių ligų priežastis, turi dalyvauti darbuotojo gyvenamosios vietos Fondo valdybos teritorinis skyrius, nes galimi atvejai, pavyzdžiui, kai darbdavys taiko darbuotojų pavėžėjimo į darbą ir iš darbo priemonę ar pan., tad kito Fondo valdybos teritorinio skyriaus atstovų dalyvavimas tyrime galėtų būti ir efektyvesnis dėl mažesnių, pavyzdžiui, laiko, kuro ir pan., sąnaudų.

Teisės grupės patarėja

Tatjana Knyzienė